

TERESEDÉS

Kockamodell

Csontó Sándor

Tényleg soha nem akartam magamnak kidolgozott izmokat. Képtelen lettem volna megfelelő intenzitással hosszú hónapokig a hasprés, lábemelés, felülés triót gyakorolni. Éppen ezért nem is dolgoztam tudatosan a testemen – csak amennyit muszáj volt –, tudtam, nem csak ez vonzza a lányokat. Persze igazán örültem, amikor 1985-ben a Gvadányi utcai családi panelből a Gőzmozdonyos privát kockába költözhettem. Várt a mennyország kalitka.

Na, pont ezért kellett kicsit mozogni akkor-tájt. Okosnak mondott, göndör hajú, saját pecóval? Főnyeremény! Igaz, hogy Kőbányán, és ezzel buktam néhány százalékot, de akkor is! A Favorittal 15–20 kilométert tekertem alkalmanként, s egy héten legalább háromszor a közeli sportpályákra – vagy a Mély-tóhoz – jártam futni műszak után, mindig csak hárommezer méternyit, de azt időre. Akkor még nem építették be őket a mohó ingatlanpanamisták. Az Újhegyi uszodában is legyűrtem néhány hosszt. De badizás helyett agyra gyűrtem, és leginkább olvastam. Könyveket,

sokat. Akkor kaptam például a *Nagy Évitől* a teljes *Krúdy* Szindbádot, a *Latinovits*nak azzal az ellenállhatatlan mosolyával a borítón. Belefeledkeztem a regénybe, a lányba. A betondzsungel egyszerre volt megváltás és börtön, az elviselhető létminimum, az elviselhetetlen kockamodell.

Miként nézett ki harminc éve az önmagában funkcionális gységként megjelenő házigyári elemekből legőzött kutrica? Békás-Budafok-Centenáriumi-Füredi-Gazdagrét-Havanna-Káposztás-Kaszás-Vizafogó-újalotai-újhegyi-óhegyi-kispesti-keresz-

túri-óbudai-Kelenföld-Lágymányos-Csepel, s valahány kerület a fővárosban, szinte mind büszkélkedhetett egy lakcsi-telcsivel.

A környékünkön a kopott, kutyaszarus gyepet csak elvéve tarkította néhány cse-nevész fa. A hosszan elnyúló betontömbök mindenkire rávetették az árnyékukat. A bejárati ajtó drótos üvegét ütés- és rúgásálló fémlemezre cserélték. A lépcsőházban nem működött a világítás, az izzó törött csonkja fenyegetően meredt a belépőre. A gyűrött sarkú levelesládák üresen ásítottak, alattuk papírgalacsinok gurultak a fekete padlón. A

Sebestyén László camera obscura felvétele

szemétdobóból kifordult a házi gané egy része: krumplihéj, tejfölös pohár, zacskók és flakonok, valahol biztos rakott krumpli készült. A kiáradó bűz olykor a harmadik emeletig is felhatolt. A lépcsőkön szürke, málladozó pvc. A lift működött, de minden eresztékében csikorgott, mint egy süllyedő-emelkedő bárka. Egyszer majd gondol egyet, elszakítja drótkötél-köldöksinóriját, és nem áll meg a tizediken, hanem kirobban a skatulyából. A hívó-nyomógomb deformálódott végét megégették és agyonköpdösték. A fülkében a meztelen villanykörte éles fényében spriccelő szervek, szöges rombuszok, a többszöri mázolásos is rendületlenül átvonuló alaktalan karistolások látszódtak az alumínium kapszula falain. Tehetetlen arcok karcai. A vizeletszag sem tudta elnyomni az eltaposott csikkek bűzét. Beljebb hatolva a nappalik falán a pálmafás tengerpart és az avarban gazdag őszi erdő látványa volt a legmenőbb. Ugye, hogy beköszöntött az elvágódás! Csak erkély legyen vagy lodzsa, esetleg plusz opcióként ablak a konyhán. Ha valakinek olyan szerencséje volt eddig, hogy nem áztatta el az alatta lakót, akkor jövőre biztosan öt árasztják el odafentről. – Tessék

választani! – A cigifüst kússzon fel a csövek mellett a klotyóban vagy a csótányok? A folyosókon az ablakok sok helyen beszögezve, minden másodikat a huzat csapta be és törte ki. A felbőszülten szalalozó huzat, ami sosem talált ki a lakótelepi labirintusból.

Pedig Kőbánya gazdag, változatos és izgalmas kerület. Önmagában egy irgalmatlan gyárváros volt. Nyolcvanezer lakosa mellé még több mint százezer ember járt be naponta melózni, főként a megyéből, a környékről. Ganz-Mávag, Orion-Egyesült Izzó, Magnezitipari Művek, Globus konzervgyár, Richter és EGIS gyógyszergyárak, EVIG, Drasche téglagyárak, a sörgyárak, az édesipar, a sertéstelepek, a textilgyárak és üzemek. S ezek csak a nagyobbak. Persze mindez mára már füstté vált, a gyárkérményeket lerobbantották, az üzemek, telepek és csarnokok többségét bezárták vagy ledőzerolták. A maradékot felélte a privatizáció és a többi hóna alá csapta a globalizáció. Csoda, hogy az ipari monstrumok mellett mégis a legnagyobb zöldfelületekkel, parkokkal bír a fővárosban.

A település régi központjából a hatvanas-hetvenes évek bontási-átalakítási láza

után csak morzsák maradtak, megborult a városszerkezet. *Kőrösi Csoma* csak forgatná a fejét a csodálkozástól, mint a Csomolungma magas csúcsai között. A Casino, a Munkás mozi és a Makkhetes söröző az apró házakkal együtt eltűnt, de látnivaló akad még bőven a Liget tér környékén is. (Mondjuk az „új” Kőbányai mozi is már ATV.) Mindenekelőtt *Lechner Ödön* gyönyörű Szent László temploma – és a gimnázium –, amire minden európai városban büszkék lennének. Meg azután a Városháza, a Martinovics téri Tűzoltó Múzeum, a sörgyári üzemi épületek, a kőfejtés után felhagyott fantasztikus földalatti pince-rendszerek, néhány megmaradt gusztusos polgárház a Füzér utcában, a Conti kápolna, a Csősztorony és a Cserkesz utcai szecessziós, valamikori zsinagóga, ma Mindenki temploma.

Egyszer, régen még a metró is majdnem erre tévedt, de aztán gyorsan meggondolta magát. – Kár, nagy kár, hogy elmaradt felölünk a vakondokszállító – mondogatták a Kőbánya-alsó restijében könyöklő lámpagyári munkások, és bánatukban legurítottak néhány korsó világot. ●